

3. Istraživanje o volonterizmu među javnim institucijama

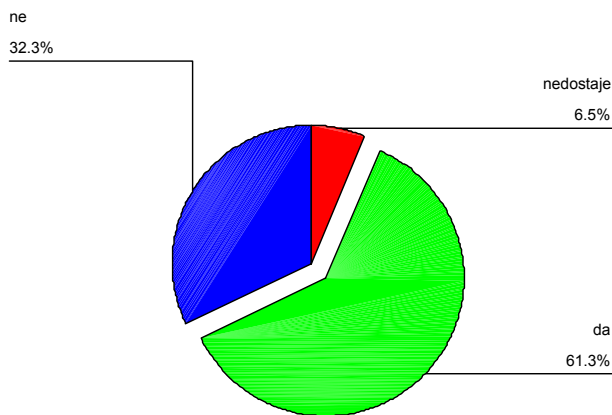
Istraživanje je rađeno na orjentacionom uzorku od 30 javnih institucija koje su ciljno izabrane - na osnovu lokacije, opisa posla i djelatnosti kojima se bave su najinteresantnije za volontiranje. Pored njih u nekoliko najznačajnijih gradova u Crnoj Gori istraživanje je sprovedeno i među lokalnim upravama kako bi se dobila slika otvorenosti ovih institucija prema volonterskom angažovanju. Procentualno gledano ispitni uzorak je izgledavo ovako:

Za odgovore na pitanja uglavnom su bile zadužene osobe na najvišim pozicijama u institucijama. Tako da su u 29% slučajeva odgovore dali direktori, 51,6% pomoćnici direktora, dok su ispod 5% to bile osobe zadužene za odnose sa javnošću.

Otvorenost institucija prema volonterskom angažovanju

Na osnovu rezultata ankete sprovedene u javnim institucijama utisak je da postoji dovoljan nivo razumjevanja opšteg pojma volonterizma i u isto vrijeme njihova zainteresovanost, spremnost i otvorenost za uključivanje volontera u njihovim institucijama.

61.3% anketiranih institucija je otvoreno za saradnju sa volonterima.

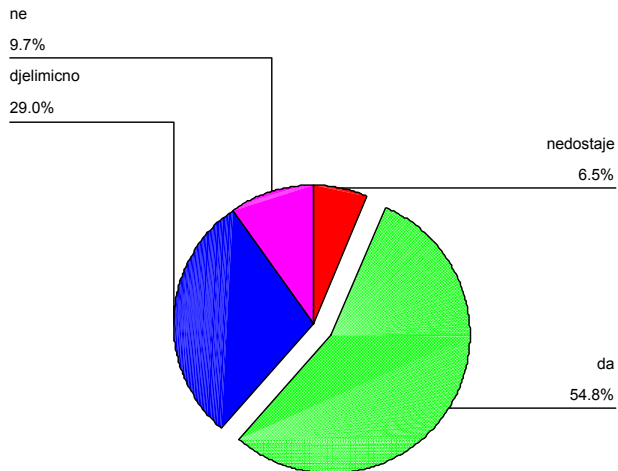

Nešto manji broj, njih 51% je izrazilo spremnost da omoguće volonterima da dio svog vremena dobrovoljno rade u njihovim institucijama pri čemu bi njih 41% rado omogućilo volonterima da pomažu u nekim jednostavnim poslovima. Karakteristika je, dakle, da su institucije izrazile spremnost i otvorenost prema volonterima ali je važno ovome dodati i činjenicu da se 70% ispitanih složilo oko toga da ne znaju kako da volontere i angažuju.

Dakle, nameće se zaključak da je otvorenost institucija prema volonterima ipak uglavnom samo deklarativna. Razloge ovome bi trebalo posmatrati iz više uglova. Jedan od razloga ovakvog stava može biti ekonomske prirode jer se radi o budžetskim institucijama sa jako malom materijalnom bazom i lošim ekonomskim standardom zaposlenih pa volonterski angažman poistovjećuju sa apstraktnim. Drugi razlog bi mogao biti opšta društvena slika okarakterisana kao depresivna, te nedostatak inicijativa po pitanju volonterizma. Ako na sve ovo dodamo podatak gdje je stav ili interni propis institucija, njih 47% ispitanih, da prilikom angažovanja volontera osnovni preduslov jeste predhodno radno iskustvo, onda možemo reći da se zaista radi o jednom deklarativnom stavu kad je u pitanju otvorenost prema volonterima.

Odnos i tretman institucija prema volonterima

Opšti odnos i informisanost institucija o volonterizmu može se kazati da je zadovoljavajuća. Pozitivan indikator je što 54,8% ispitanih smatra da volonterizam doprinosi stvaranju stabilnog i kohezivnog društva.

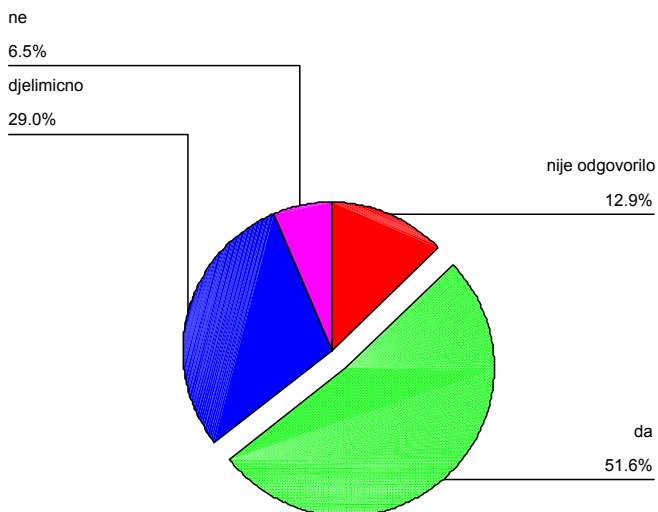
Takođe velika većina ispitanih, njih 87.1%, smatra volonterizam kao rezultat izraza slobodne volje; i 82% smatra volonterizam za rad koji doprinosi boljoj saradnji među ljudima. Po mišljenju ispitanika, popularizacija volonterizma bi doprinjela većoj stabilizaciji društva jer volonteri za njih nijesu osobe koje imaju psihičkih problema ili neko ko nema šta pametnije da radi nego naprotiv - volonter je po njima stabilna i zrela osoba voljna za rad.

Različitosti koje su ispitanici ispoljili prije svega je posledica nerazumevanja aktivnosti koje predstavljaju volonterski rad. Primećuje se da ispitanici, recimo ne razlikuju humanitarne poslove od pomoći prijatelju i sl.

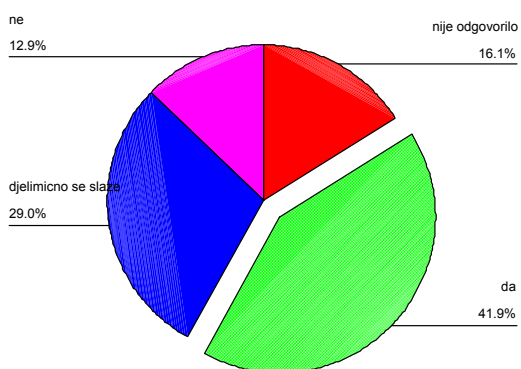
Tretman koji volonteri imaju prilikom angažovanja u institucijama je takođe jedan pokazatelj koliki je nivo znanja o volonterizmu i volonterima uopšte. Ovdje se prvenstveno misli na oblike nagrađivanja volontera za vrijeme rada u institucijama - učešće u planiranju u samim institucijama kao vid nagrađivanja prisutan je kod 30.5%; i razni edukativni programi i kursevi kod 25% ispitanih. Indikativan podatak je da 30% institucija iz reprezentativnog uzorka ne nadoknađuje ili nagrađuje volonterski rad ni na koji način. Za ovakvo stanje uzroke bi trebalo potražiti u nedostatku zakonske regulative i internih propisa, kao i nepostojanja komunikacije institucija sa NVO i volonterskim centrima.

Obim, potrebe i angažovanje volontera

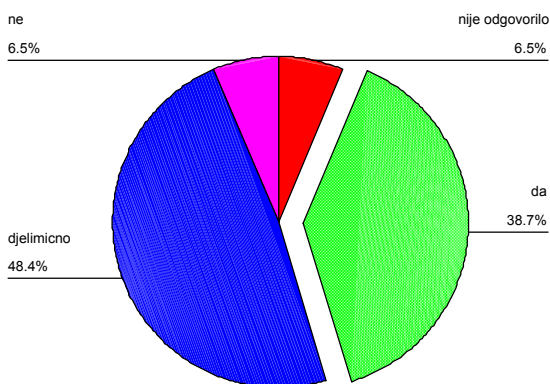
Raspoloženost institucija da omoguće volonterima da dio vremena rade kod njih je nadpolovična, 51.6%.

41.9% institucija želi da uključi volontere na jednostavnijim poslovima ali je problem to što ne znaju kako.

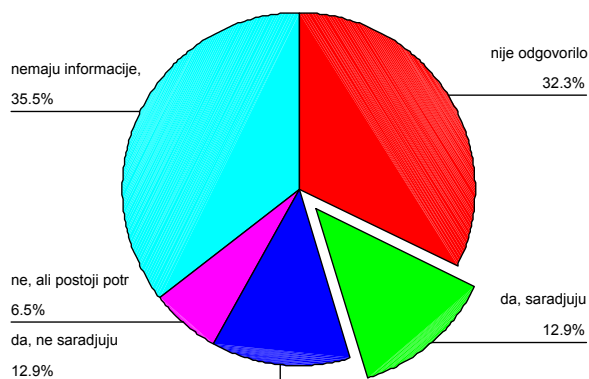

38.7% anketiranih ima potrebe za volonterskim radom dok 48.4% izrazilo djelimičnu potrebu.

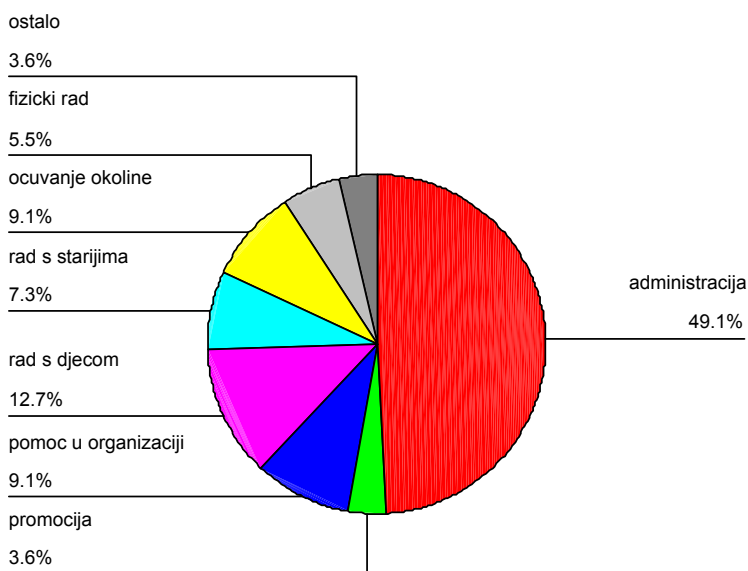
Dosadašnja iskustva oko obima i angažovanja su veoma skromna. Institucije su ranije imale volontere ali danas je to rijedak slučaj. To se uglavnom odnosi na poslove manjeg obima i značaja

kao i one vezane za administraciju. Iako su potrebe velike, uključivanje volontera je dosta slabo. Nekoliko faktora je od uticaja na ovakvo stanje. Prvo, neznanje o postojanju volonterskih centara ili organizacija koji bi omogućili lakši kontakt sa potencijalnim volonterima (mada istovremeno postoji želja da o ovim centrima saznaju više), donekle su doprinjeli ovako slabom uključivanju volontera. Drugo, nepostojanje osoba koje vode brigu o volonterima u samim institucijama odnosno nepostojanje volonterskog menadžmenta.

36.5% institucija nema informacije o postojanju volonterskih centara, dok 32.3% nije odgovorilo.

Iako je značajno veliki procenat ispitanika izjašnjava o postojanju velike potrebe za angažovanjem volontera, broj poslova koje bi volonteri mogli da rade je ograničen.

Način na koji se vrši angažovanje, odnosno regrutovanje volontera je vrlo problematičan. Zabrinjavajući su podaci dobijeni na pitanje kako se vrši regrutacija volontera gdje 38,7% ispitanih uopšte nije dalo odgovor; 25,8% ispitanih ne regrutuje volontere; dok se samo u 19,4% ispitanih institucija voloteri sami javljaju. Indikativan je podatak da 12,9% institucija regrutuje volontere preko ličnih kontakata.

Princip da se volonteri angažuju prvenstveno na osnovu radnog iskustva kod 47% ispitanih, što je posljedica važećih internih propisa, značajno sužava selekciju i odabir na tačno određenu grupu ljudi što se može smatrati negativnim trendom. Ako se uzme u obzir da dobar dio institucija stručno usavršavanje tretira kao volonterski angažman onda ovaj podatak dodatno dobija na intenzitetu. Svoj značajan doprinos ovakvom stavu svakako daju činjenice da u institucijama nema osobe koja bi posebno bila zadužena za brigu o volonterima niti volonterskog menadžmenta uopšte.

Zaključak

Deklarativna otvorenost, potrebno radno iskustvo volontera kao uslov za angažovanja, ograničeno znanje kada se radi o obimu i vrsti poslova koje volonter može da obavlja kao i nepostojanje volonterskog menadžmenta navodi na zaključak da se u praksi direktni odnosi prema volonteru po pravilu svedeni odnos volonter – direktor institucije. Naime, 29% odgovora u ovoj anketi dali su lično direktori institucija; 51,9% njihovi zamjenici jasno govori o centralizovanoj prirodi datih institucija po ovom ali i drugim pitanjima. Takođe ne smije se zaboraviti činjenica da su javne institucije budžetski korisnici tako da upravljenje i unutrašnja politika datih institucija reflektuje i političku volju njihovih poslodavaca iz resornih ministarstava (kadrovska politika i prioriteti), gdje politika prema volonterizmu i volonterima ili njen nedostatak, nikako nije izuzetak.